

ส่วนที่ 2 สถานภาพและแนวโน้มของ SMEs ไทย

บทที่ 2

การดำเนินธุรกิจและการลงทุน

ในบทนี้เป็นการนำเสนอสถานภาพและแนวโน้มของ SMEs เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและการลงทุน อาทิ โครงสร้างของ SMEs รูปแบบการดำเนินธุรกิจ การลงทุนและผลิตภาพการลงทุน เป็นต้น โดยรายละเอียดจะนำเสนอรายการ (การผลิต การค้า และการบริการ) ดังนี้

2.1 ภาคการผลิต

2.1.1 โครงสร้างของ SMEs

สถานประกอบการ SMEs ภาคการผลิต รวมทั้งประเทศมีจำนวน 84,541 ราย และ 99,568 ราย ในปี 2537 และปี 2542 ตามลำดับ ซึ่งจำนวนสถานประกอบการดังกล่าวในปี 2542 ประกอบไปด้วยสถานประกอบการขนาดกลาง 4,057 ราย (ร้อยละ 4.0 ของจำนวนสถานประกอบการรวม) และขนาดย่อม 95,511 ราย (ร้อยละ 93.8 ของจำนวนสถานประกอบการรวม) และเมื่อพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวตามขนาดของสถานประกอบการพบว่า สถานประกอบการ SMEs มีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 3.3 ต่อปี โดยแหล่งสำคัญในการขยายตัวนี้อยู่ที่สถานประกอบการขนาดกลางซึ่งมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 8.7 ต่อปี และสูงกว่าในสถานประกอบการขนาดย่อมถึงประมาณ 3 เท่าตัว ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ในส่วนของการกระจายของ SMEs ตามพื้นที่ ปรากฏว่าในปี 2542 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสถานประกอบการ SMEs ภาคการผลิตตั้งอยู่มากที่สุด จำนวน 41,112 ราย (ร้อยละ 41.2) อันดับรองลงมาเป็นกรุงเทพมหานคร 18,480 ราย (ร้อยละ 18.6) และภาคเหนือ 13,875 ราย (ร้อยละ 14.0) ตามลำดับ

(ตารางที่ 2.1) อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า SMEs ภาคการผลิตจะมีการขยายตัวมากที่สุดในเขตปริมณฑล (ร้อยละ 8.8) และกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 6.2) ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1 : จำนวนสถานประกอบการภาคการผลิตจำแนกตามขนาดวิสาหกิจ และพื้นที่

	จำนวน (ราย) ปี 2537				จำนวน (ราย) ปี 2542				ขยายตัวต่อปี (ร้อยละ)			
	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่
ทั่วประเทศ	81,871 (100)	2,670 (100)	84,541 (100)	2,158 (100)	95,511 (100)	4,057 (100)	99,568 (100)	2,303 (100)	3.1	8.7	3.3	1.3
กทม.	12,648 (15.4)	1,040 (39.0)	13,688 (16.2)	760 (35.2)	17,422 (18.2)	1,058 (26.1)	18,480 (18.6)	455 (19.8)	6.6	0.3	6.2	-9.8
ปริมณฑล	3,977 (4.9)	907 (34.0)	4,884 (5.8)	968 (44.9)	6,022 (6.3)	1,431 (35.3)	7,453 (7.5)	1,073 (46.6)	8.7	9.5	8.8	2.1
กลาง	8,570 (10.5)	248 (9.3)	8,818 (10.4)	232 (10.8)	9,905 (10.4)	851 (21.0)	10,756 (10.8)	919 (39.9)	2.9	28.0	4.1	31.7
ตอน.	38,975 (47.6)	108 (4.0)	39,164 (46.2)	62 (2.9)	40,849 (42.8)	182 (4.5)	41,112 (41.2)	84 (3.6)	0.9	11.0	3.1	6.3
เหนือ	11,802 (14.4)	189 (7.1)	11,910 (14.2)	56 (2.6)	13,693 (14.3)	263 (6.5)	13,875 (14.0)	109 (4.7)	3.0	6.8	1.0	14.2
ใต้	5,899 (7.2)	178 (6.7)	6,077 (7.2)	80 (3.7)	7,620 (8.0)	273 (6.7)	7,893 (7.9)	93 (4.0)	5.3	8.9	5.4	3.1

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วน (ร้อยละ)

กทม. คือ กรุงเทพมหานคร ตอน. คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : ประมวลโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2545

ในด้านการกระจายตัวของ SMEs ภาคการผลิตจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมพบว่า ส่วนใหญ่สถานประกอบการ SMEs อยู่ในอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม โดยในปี 2542 มีสัดส่วนมากกว่าครึ่งหรือร้อยละ 55.8 ของอุตสาหกรรมทั้งหมดซึ่งสัดส่วนดังกล่าวลดลงจากร้อยละ 63.7 ในปี 2537 ในขณะที่อุตสาหกรรมประเภทอื่นๆที่เหลือมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10.0 ของอุตสาหกรรมทั้งหมด

ตารางที่ 2.2 : สัดส่วนจำนวนสถานประกอบการภาคการผลิตจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2537				สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2542			
	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่
อาหารและเครื่องดื่ม	65.5	8.6	63.7	14.1	57.6	11.6	55.8	16.2
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	0.2	0.9	0.2	0.6	0.3	0.3	0.3	0.4
สิ่งทอ	1.3	13.2	1.6	19.3	1.3	8.7	1.6	10.5
เครื่องแต่งกาย	0.7	13.7	1.1	25.7	1.4	3.8	1.5	8.1
เครื่องหนัง กระเป๋าและรองเท้า	0.5	7.6	0.7	2.3	0.8	3.6	0.9	4.4
ไม้&ผลิตภัณฑ์จากไม้ ยกเว้นเฟอร์นิเจอร์	4.3	6.9	4.4	1.3	4.8	4.6	4.8	2.4
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	0.5	1.8	0.6	1.2	0.7	3.3	0.8	1.7
การพิมพ์โฆษณา การพิมพ์	1.7	2.4	1.7	0.5	2.0	1.9	2.0	3.2
ปิโตรเลียมถ่านโค้กและเชื้อเพลิงปริมาณ	0.0	0.2	0.0	0.4	0.1	0.2	0.1	0.2
เคมี	0.7	5.4	0.9	1.5	1.0	8.8	1.3	3.4
ยางและพลาสติก	3.0	7.1	3.1	5.1	3.7	12.2	4.1	7.8
ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	4.3	5.3	4.3	4.4	5.5	7.7	5.6	5.6
โลหะขั้นมูลฐาน	0.7	2.0	0.7	2.5	0.6	2.9	0.7	3.1
โลหะประดิษฐ์	6.7	4.0	6.7	6.6	8.9	7.8	8.8	4.1
เครื่องจักรและอุปกรณ์	4.8	2.9	4.8	2.5	5.1	5.3	5.1	4.0
เครื่องจักรสำนักงาน	0.1	n.a.	0.1	n.a.	0.1	0.2	0.1	1.3
เครื่องจักรและเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า	0.6	3.2	0.7	1.8	0.7	3.1	0.8	4.2
เครื่องอุปกรณ์วิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร	0.1	1.0	0.2	1.6	0.1	0.9	0.2	6.3
อุปกรณ์ทางการแพทย์, การวัดความเที่ยง	0.1	0.2	0.1	0.5	0.1	0.6	0.1	1.1
ยานยนต์และชิ้นส่วน	1.7	2.7	1.8	2.1	2.1	3.3	2.2	3.3
อุปกรณ์การขนส่งอื่นๆ	0.6	0.9	0.6	0.7	0.6	1.5	0.6	0.2
เฟอร์นิเจอร์	1.8	9.9	2.1	5.3	2.5	7.5	2.7	8.5
วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เก่า	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0.0	0.1	0.1	0.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : ประมวลโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2545

เมื่อพิจารณาอุตสาหกรรมเป็นรายประเภทตามขนาดของวิสาหกิจ(ตารางที่ 2.3) ปรากฏว่าในปี 2542 อุตสาหกรรมทุกประเภทมีจำนวนสถานประกอบการ SMEs เป็นสัดส่วนหลักที่สำคัญ ส่วนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่มีสัดส่วนที่เด่นชัดที่สุดในอุตสาหกรรมเครื่องอุปกรณ์วิทยุ โทรทัศน์และการสื่อสาร เครื่องจักรสำนักงาน และอุปกรณ์ทางการแพทย์และการวัดความเที่ยง นอกจากนี้ อุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม ประกอบด้วยสถานประกอบการขนาดย่อมเป็นสัดส่วนมากที่สุด ขณะที่อุตสาหกรรมเคมี ประกอบด้วยสถานประกอบการขนาดกลางเป็นสัดส่วนมากที่สุด

2.1.2 รูปแบบการดำเนินธุรกิจ

รูปแบบการดำเนินธุรกิจของ SMEs ภาคการผลิต สามารถแบ่งได้กว้างๆ เป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบการดำเนินธุรกิจตามกฎหมาย และรูปแบบการดำเนินธุรกิจทางเศรษฐกิจ¹ ในส่วนของรูปแบบแรกพบว่าสถานประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่มีการขยายตัวในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนมากขึ้น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 42.8 และ ร้อยละ 49.7 ในปี 2537 และ 2542 ตามลำดับ ในส่วนของการดำเนินธุรกิจทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่า ทั้งปี 2537 และปี 2542 สถานประกอบการ SMEs ภาคการผลิตเกือบทั้งหมดดำเนินธุรกิจแบบมีสำนักงานเพียงแห่งเดียว (ร้อยละ 85.6) ดังแสดงในตารางที่ 2.4

¹ รูปแบบการดำเนินธุรกิจตามกฎหมายคือ รูปแบบธุรกิจที่จำแนกตามประเภทของการจดทะเบียนไว้ ณ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

รูปแบบการดำเนินธุรกิจทางเศรษฐกิจคือ รูปแบบธุรกิจที่จำแนกตามลักษณะของการบริหารจัดการได้แก่ การดำเนินธุรกิจแบบรวมศูนย์ และแบบเครือข่ายสาขา เป็นต้น

**ตารางที่ 2.3 : สัดส่วนจำนวนสถานประกอบการภาคการผลิตจำแนกตาม
ขนาดวิสาหกิจและประเภทอุตสาหกรรม**

ประเภทอุตสาหกรรม	สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2537					สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2542				
	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม
อาหารและเครื่องดื่ม	99.0	0.4	99.4	0.6	100.0	98.5	0.8	99.3	0.7	100.0
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	81.6	11.7	93.2	6.8	100.0	92.3	4.6	96.8	3.2	100.0
สิ่งทอ	57.3	19.6	76.9	23.1	100.0	67.1	19.5	86.6	13.4	100.0
เครื่องแต่งกาย	38.8	24.4	63.1	36.9	100.0	79.7	9.2	88.9	11.1	100.0
เครื่องหนัง กระเป๋าและ รองเท้า	60.6	31.6	92.2	7.8	100.0	74.7	15.0	89.7	10.3	100.0
ไม้&ผลิตภัณฑ์จากไม้ ยกเว้นเฟอร์นิเจอร์	94.4	4.9	99.3	0.7	100.0	95.0	3.9	98.9	1.1	100.0
กระดาษและ ผลิตภัณฑ์กระดาษ	85.2	9.6	94.9	5.1	100.0	78.9	16.4	95.4	4.6	100.0
การพิมพ์โฆษณา การพิมพ์	94.9	4.4	99.3	0.7	100.0	92.5	3.8	96.3	3.7	100.0
ปิโตรเลียมถ่านโค้กและเชื้อเพลิง ปรมาณู	60.5	15.8	76.3	23.7	100.0	89.0	7.6	96.6	3.4	100.0
เคมี	76.5	19.1	95.6	4.4	100.0	68.4	25.9	94.3	5.7	100.0
ยางและพลาสติก	89.0	7.0	96.0	4.0	100.0	84.1	11.7	95.8	4.2	100.0
ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	93.7	3.8	97.4	2.6	100.0	92.2	5.5	97.7	2.3	100.0
โลหะขั้นมูลฐาน	83.3	8.4	91.7	8.3	100.0	75.4	15.3	90.7	9.3	100.0
โลหะประดิษฐ์	95.7	1.9	97.5	2.5	100.0	95.4	3.6	98.9	1.1	100.0
เครื่องจักรและอุปกรณ์	96.8	1.9	98.7	1.3	100.0	94.1	4.1	98.2	1.8	100.0
เครื่องจักรสำนักงาน	100.0	n.a.	100.0	n.a.	100.0	58.9	9.5	68.4	31.6	100.0
เครื่องจักรและ เครื่องอุปกรณไฟฟ้า	79.5	14.0	93.6	6.4	100.0	75.5	13.9	89.4	10.6	100.0
เครื่องอุปกรณวิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร	64.5	15.7	80.2	19.8	100.0	41.3	11.5	52.8	47.2	100.0
อุปกรณ์ทางการแพทย์, การวัดความเที่ยง	77.9	7.8	85.7	14.3	100.0	70.5	14.5	85.0	15.0	100.0
ยานยนต์และชิ้นส่วน	92.4	4.7	97.1	2.9	100.0	90.7	5.9	96.6	3.4	100.0
อุปกรณ์การขนส่งอื่นๆ	92.7	4.4	97.1	2.9	100.0	89.6	9.8	99.4	0.6	100.0
เฟอร์นิเจอร์	79.9	14.0	93.9	6.1	100.0	82.9	10.4	93.3	6.7	100.0
วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เก่า	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	77.8	22.2	100.0	0.0	100.0
รวม	94.4	3.1	97.5	2.5	100.0	93.8	4.0	97.7	2.3	100.0

ที่มา : ประมวลโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2545

ตารางที่ 2.4 : สัดส่วนรูปแบบการดำเนินธุรกิจของภาคการผลิต

รูปแบบ	สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2537				สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2542			
	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่
1. รูปแบบตามกฎหมาย								
1.1 ส่วนบุคคล	34.7	2.6	27.8	0.1	36.2	1.3	28.5	0.2
1.2 ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล	32.1	17.6	29.0	7.0	21.1	11.9	19.0	3.6
1.3 บริษัท	33.0	78.9	42.8	91.8	40.0	84.1	49.7	94.3
1.4 องค์กร รัฐวิสาหกิจ	0.1	0.9	0.3	1.1	0.2	1.9	0.6	1.8
1.5 สหกรณ์	0.1	0.0	0.1	0.0	0.8	0.2	0.7	0.1
1.6 อื่นๆ	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1.7	0.7	1.5	0.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2. รูปแบบทางเศรษฐกิจ								
2.1 สำนักงานแห่งเดียว	91.8	73.0	87.8	51.5	91.5	64.6	85.6	49.2
2.2 สำนักงานเครือข่าย	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	1.4	2.9	1.7	5.7
2.3 สำนักงานใหญ่	4.5	11.6	6.0	27.6	3.1	15.6	5.9	22.8
2.4 สำนักงานสาขา	3.7	15.3	6.2	20.9	4.0	16.8	6.8	22.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : รายงานการสำรวจอุตสาหกรรมปี 2538 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.1.3 ชนิดสินค้าที่ผลิตและมูลค่าผลผลิต

(1) ชนิดสินค้าที่ผลิต

สถานประกอบการ SMEs ทำการผลิตสินค้าเพียงชนิดเดียวเป็นส่วนใหญ่ และมีการขยายตัวที่จะเปลี่ยนมาผลิตสินค้าเพียงชนิดเดียวเพิ่มสูงขึ้นโดยมีสัดส่วนจากปี 2542 ที่สูงถึงร้อยละ 76.0 เพิ่มขึ้นจากปี 2537 ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 54.1 หรือกล่าวโดยสรุป สถานประกอบการ SMEs ภาคการผลิตได้ปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่ผลิตสินค้าน้อยชนิดลง (ตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.5 : จำนวนชนิดของสินค้าที่ผลิตในภาคการผลิตจำแนกตามขนาด วิสาหกิจ

ชนิดสินค้า	สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2537				สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2542			
	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่
1 ชนิด	55.1	50.6	54.1	49.5	78.9	65.6	76.0	55.3
2 ชนิด	16.0	18.2	16.4	15.5	13.0	15.5	13.6	16.1
3 ชนิด	16.2	11.4	15.2	11.6	5.4	7.9	5.9	12.6
4 ชนิดขึ้นไป	12.8	19.7	7.6	23.5	2.7	11.0	4.5	16.0
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : รายงานการสำรวจอุตสาหกรรมปี 2538 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 2.6 แสดงสัดส่วนสถานประกอบการจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมและจำนวนชนิดสินค้าที่ผลิต ซึ่งชี้ให้เห็นว่า สำหรับสถานประกอบการขนาดกลาง อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนในการผลิตสินค้าชนิดเดียวเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี 2537 และปี 2542 ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ (เพิ่มจากร้อยละ 55.3 เป็นร้อยละ 82.8) อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย (เพิ่มจากร้อยละ 38.5 เป็นร้อยละ 98.1) อุตสาหกรรมเครื่องหนัง (เพิ่มจากร้อยละ 53.8 เป็นร้อยละ 84.0) อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ (เพิ่มจากร้อยละ 44.6 เป็นร้อยละ 75.6) และอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ (เพิ่มจากร้อยละ 46.5 เป็นร้อยละ 77.3) เป็นต้น

สำหรับสถานประกอบการขนาดย่อม ปรากฏว่า เกือบทุกประเภทของอุตสาหกรรมมีการขยายตัวการผลิตสินค้าชนิดเดียวเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยตัวอย่างของอุตสาหกรรมที่เห็นเด่นชัดว่ามีการผลิตสินค้าน้อยชนิดลง ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม (เพิ่มจากร้อยละ 53.2 เป็นร้อยละ 70.9) อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย (เพิ่มจากร้อยละ 71.6 เป็นร้อยละ 97.6) อุตสาหกรรมเครื่องหนัง (เพิ่มจากร้อยละ 56.9 เป็นร้อยละ 87.2) อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ (เพิ่มจากร้อยละ 42.9 เป็นร้อยละ 95.1) และอุตสาหกรรมการพิมพ์โฆษณาและการพิมพ์ (เพิ่มจากร้อยละ 32.8 เป็นร้อยละ 88.0) เป็นต้น

ในทางตรงข้าม อุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มของการผลิตสินค้ามากขึ้น (ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป) สำหรับสถานประกอบการขนาดกลางได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ (เพิ่มจากร้อยละ 33.8 เป็นร้อยละ 45.2) และอุตสาหกรรมอุปกรณ์การแพทย์และการวัดความเที่ยง (เพิ่มจากร้อยละ 18.2 เป็นร้อยละ 36.0) เป็นต้น ในขณะที่สถานประกอบการขนาดย่อมมีเพียงอุตสาหกรรมอุปกรณ์การแพทย์และการวัดความเที่ยง (เพิ่มจากร้อยละ 8.7 เป็นร้อยละ 12.0) เท่านั้นที่มีแนวโน้มของการผลิตสินค้ามากขึ้น

(2) มูลค่าผลผลิตและทุนจดทะเบียน

ผลผลิตรวมของ SMEs ภาคการผลิตในปี 2542 มีมูลค่า 652.0 พันล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.5 ของมูลค่าผลผลิตรวมในภาคการผลิตทั้งประเทศ โดยสัดส่วนมูลค่าผลผลิตรวมของวิสาหกิจขนาดกลางสูงกว่าขนาดย่อมประมาณ 2 เท่าตัว หากพิจารณาเปรียบเทียบกับปี 2537 แล้วพบว่า ทั้งมูลค่าและสัดส่วนของผลผลิตรวมของ SMEs ภาคการผลิตมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นทั้งสิ้น ดังในตารางที่ 2.7

ในทำนองเดียวกัน มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อสถานประกอบการ SMEs ภาคการผลิตมีการขยายตัวสูงขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก 28.3 ล้านบาท ในปี 2537 เป็น 35.3 ล้านบาท ในปี 2542 (ตารางที่ 2.7)

ส่วนในด้านของทุนจดทะเบียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของทุนจดทะเบียนในปี 2542 ของ SMEs ภาคการผลิตอยู่ที่ 19.4 ล้านบาท ซึ่งสถานประกอบการขนาดกลางมีทุนจดทะเบียนเฉลี่ยที่มากกว่าขนาดย่อมประมาณ 3 เท่าตัว ดังแสดงในตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.6 : สัดส่วนสถานประกอบการจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม และจำนวนชนิดสินค้าที่ผลิต

หน่วย : ร้อยละ

	สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2537				สัดส่วน (ร้อยละ) ปี 2542			
	ย่อม		กลาง		ย่อม		กลาง	
	1 ชนิด	≥ 2 ชนิด	1 ชนิด	≥ 2 ชนิด	1 ชนิด	≥ 2 ชนิด	1 ชนิด	≥ 2 ชนิด
อาหารและเครื่องดื่ม	53.2	46.8	49.4	50.6	70.9	29.1	57.4	42.6
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	98.7	1.3	100.0	0.0	100.0	0.0	100.0	0.0
สิ่งทอ	73.1	26.9	55.3	44.7	83.9	16.1	82.8	17.2
เครื่องแต่งกาย	71.6	28.4	38.5	61.5	97.6	2.4	98.1	1.9
เครื่องหนัง กระเป๋าและรองเท้า	56.9	43.1	53.8	46.2	87.2	12.8	84.0	16.0
ไม้&ผลิตภัณฑ์จากไม้								
ยกเว้นเฟอร์นิเจอร์	77.7	22.3	44.6	55.4	83.3	16.7	75.6	24.4
กระดาษและ								
ผลิตภัณฑ์กระดาษ	42.9	57.1	46.5	53.5	95.1	4.9	77.3	22.7
การพิมพ์โฆษณา การพิมพ์	32.8	67.2	75.4	24.6	88.0	12	82.0	18.0
ปิโตรเลียมถ่านโค้กและ								
เชื้อเพลิงปรมาณู	0.0	100.0	15.8	84.2	82.8	17.2	66.7	33.3
เคมี	45.7	54.3	55.1	44.9	76.7	23.3	46.1	53.9
ยางและพลาสติก	67.8	32.2	62.7	37.3	85.6	14.4	64.1	35.9
ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	49.2	50.8	66.2	33.8	66.4	33.6	54.8	45.2
โลหะขั้นมูลฐาน	53.8	46.2	31.8	68.2	93.4	6.6	58.2	41.8
โลหะประดิษฐ์	33.6	66.4	40.0	60.0	69.2	30.8	65.1	34.9
เครื่องจักรและอุปกรณ์	69.1	30.9	50.0	50.0	79.7	20.3	48.4	51.6
เครื่องจักรสำนักงาน	100.0	0.0	n.a.	n.a.	100.0	0.0	0.0	100.0
เครื่องจักรและ								
เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า	30.0	70.0	37.2	62.8	56.4	43.6	62.6	37.4
เครื่องอุปกรณ์วิทยุ โทร								
และการสื่อสาร	24.0	76.0	0.0	100.0	80.2	19.8	82.9	17.1
อุปกรณ์ทางการแพทย์,								
การวัดความเที่ยง	91.3	8.7	81.8	18.2	88.0	12.0	64.0	36.0
ยานยนต์และชิ้นส่วน	32.3	67.7	35.7	64.3	76.7	23.3	80.2	19.8
อุปกรณ์การขนส่งอื่นๆ	60.6	39.4	38.5	61.5	80.8	19.2	73.9	26.1
เฟอร์นิเจอร์	43.8	56.2	58.1	41.9	77.2	22.8	60.6	39.4
รวม	55.1	44.9	50.6	49.4	78.9	21.1	65.6	34.4

ที่มา : รายงานการสำรวจอุตสาหกรรมปี 2538 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 2.7 : มูลค่าผลผลิต และทุนจดทะเบียนของภาคการผลิตจำแนกตามขนาดวิสาหกิจ

	2537					2542				
	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม
มูลค่าผลผลิตรวม (พันล้านบาท)	143.5	210.1	353.6	1,984.8	2,338.4	186.3	465.7	652.0	2,529.5	3,181.5
สัดส่วน (ร้อยละ)	6.1	9.0	15.1	84.9	100.0	5.9	14.6	20.5	79.5	100.0
มูลค่าผลผลิตเฉลี่ย (ล้านบาท)	14.6	78.7	28.3	919.8	159.8	12.9	114.8	35.3	1,098.4	153.0
ทุนจดทะเบียนเฉลี่ย (ล้านบาท)	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	12.7	36.7	19.4	210.1	44.5

ที่มา : รายงานการสำรวจอุตสาหกรรมปี 2538, 2543 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.1.4 สัดส่วนของการจำหน่ายสินค้า

สัดส่วนของการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศต่อการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกในปี 2542 ปรากฏว่า SMEs ภาคการผลิตร้อยละ 83.0 ผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศทั้งหมด โดยมีสถานประกอบการขนาดย่อมเป็นสัดส่วนสำคัญในการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ ซึ่งกล่าวโดยทั่วไปแล้ว สัดส่วนของการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศจะลดลงตามขนาดของสถานประกอบการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า สัดส่วนของการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกจะเพิ่มขึ้นตามขนาดของวิสาหกิจนั่นเอง (ตารางที่ 2.8)

นอกจากนี้ สัดส่วนของการใช้วัตถุดิบภายในประเทศและการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ในปี 2542 SMEs ภาคการผลิตมีสัดส่วนของการใช้วัตถุดิบในประเทศประมาณร้อยละ 76.5 โดยวิสาหกิจขนาดย่อมมีสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศร้อยละ 82.9 ขณะที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศเพียงร้อยละ 34.9 (ตารางที่ 2.8)

ตารางที่ 2.8 : สัดส่วนการส่งออกผลผลิตและการนำเข้าวัตถุดิบของภาคการผลิตจำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2542

หน่วย : ร้อยละ

	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม
1.การส่งออกผลผลิต					
1.1 จำหน่ายในประเทศทั้งหมด	90.3	57.0	83.0	24.5	76.5
1.2 ส่งออก	9.7	43.0	17.0	75.5	23.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2.การนำเข้าวัตถุดิบ					
2.1 ใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด	82.9	53.7	76.5	34.9	71.9
2.2 นำเข้าวัตถุดิบ	17.1	46.3	23.5	65.1	28.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : รายงานการสำรวจอุตสาหกรรมปี 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.1.5 การลงทุนและผลผลิตภาพการลงทุน

ในปี 2542 มูลค่าเฉลี่ยของการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรประเภทที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนเครื่องจักร และอุปกรณ์ของ SMEs ภาคการผลิตอยู่ที่ 26.4 ล้านบาทต่อสถานประกอบการ และเป็นที่น่าสังเกตคือมูลค่าการลงทุนเฉลี่ยในสถานประกอบการขนาดกลาง (87.0 ล้านบาท) มีมากกว่าในสถานประกอบการขนาดย่อม (9.2 ล้านบาท) ถึงประมาณ 10 เท่าตัว ส่วนทางด้านผลผลิตภาพของการลงทุน พบว่า ในปี 2542 สถานประกอบการขนาดกลางมีผลผลิตภาพการลงทุน (ร้อยละ 32.2) ที่ต่ำกว่าอุตสาหกรรมขนาดย่อม (ร้อยละ 33.9) เพียงเล็กน้อย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.9

ตารางที่ 2.9 : การลงทุนของภาคการผลิตจำแนกตามขนาดวิสาหกิจ ปี 2542

	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม
1. มูลค่าผลผลิตรวม (พันล้านบาท)	186.3	465.7	652.0	2,529.5	3,181.5
2. มูลค่าเพิ่มผลผลิต (พันล้านบาท)	43.8	112.8	156.6	496.9	653.5
3. มูลค่าการลงทุนเฉลี่ย* (ล้านบาท)	9.2	87.0	26.4	433.4	72.0
4. ผลิตภาพการลงทุน (ร้อยละ)	33.9	32.2	32.6	50.2	44.45
5. กิจการที่มีการลงทุนจากต่างประเทศ (ร้อยละ)					
5.1 มี	5.0	23.4	9.1	39.0	12.4
5.2 ไม่มี	95.0	76.6	90.9	61.0	87.6
6. กิจการที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI (ร้อยละ)					
6.1 ได้รับ	2.2	19.3	6.0	42.3	10.0
6.2 ไม่ได้รับ	97.8	80.7	94.0	57.7	90.0

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยของมูลค่าการลงทุนในที่ดิน อาคาร/สิ่งก่อสร้าง และ เครื่องจักร/อุปกรณ์

ที่มา : รายงานการสำรวจอุตสาหกรรมปี 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ส่วนด้านการลงทุนจากต่างประเทศนั้น ปรากฏว่า สถานประกอบการ SMEs มีการลงทุนจากต่างประเทศเพียงร้อยละ 9.1 เท่านั้น โดยสถานประกอบการขนาดกลางมีการลงทุนจากต่างประเทศที่สูงกว่าขนาดย่อม นอกจากนี้ สถานประกอบการ SMEs ภาคการผลิตได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เพียงร้อยละ 6.0 ในจำนวนนี้สถานประกอบการขนาดกลางได้รับการส่งเสริมร้อยละ 19.3 และ ร้อยละ 2.2 สำหรับสถานประกอบการขนาดย่อม (ตารางที่ 2.9)

จากตารางที่ 2.10 ซึ่งแสดงจำนวนโครงการในภาคการผลิตที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI พบว่า ในปี 2543 และปี 2544 SMEs ภาคการผลิตที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ทั้งสิ้น 695 และ 475 โครงการ หรือร้อยละ 84.1 และร้อยละ 74.8 ของโครงการในภาคการผลิตที่ได้รับการส่งเสริมทั้งหมด ตามลำดับ จากจำนวนดังกล่าวในปี 2543 สามารถแบ่งเป็นสถานประกอบการขนาดกลาง 500 ราย (ร้อยละ 60.5) และขนาดย่อม 195 ราย (ร้อยละ 23.6) และในปี 2544 สถานประกอบการขนาดกลางที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

จาก BOI มีจำนวน 263 ราย (ร้อยละ 41.4) และและขนาดย่อม 212 ราย (ร้อยละ 33.4)

ปี 2544 ประเภทของ SMEs ภาคการผลิตที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI มากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมในหมวดผลิตโลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องไฟจำนวน 157 โครงการเท่านั้น (ตารางที่ 2.10)

ตารางที่ 2.10 : จำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ของสถานประกอบการภาคการผลิตจำแนกตามขนาดวิสาหกิจและประเภทโครงการ

หน่วย : โครงการ

ประเภทโครงการ	2543					2544				
	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม	ย่อม	กลาง	SMEs	ใหญ่	รวม
เหมืองแร่ เซรามิกส์ และ โลหะขั้นมูลฐาน	6 (17.6)	20 (58.8)	26 (76.5)	8 (23.5)	34 (100)	8 (30.8)	10 (38.5)	18 (69.2)	8 (30.8)	26 (100)
อุตสาหกรรมเบา (ผลิตเครื่องประดับ เครื่องกีฬาฯ)	16 (8.5)	126 (66.7)	142 (75.1)	47 (24.9)	189 (100)	14 (14.0)	34 (34.0)	48 (48.0)	52 (52.0)	100 (100)
กิจการผลิตโลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง	68 (28.7)	158 (66.7)	226 (95.4)	11 (4.6)	237 (100)	71 (38.2)	86 (46.2)	157 (84.4)	29 (15.6)	186 (100)
อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องไฟฟ้า	56 (24.1)	119 (51.3)	175 (75.4)	57 (24.6)	232 (100)	74 (33.9)	83 (38.1)	157 (72.0)	61 (28.0)	218 (100)
เคมีภัณฑ์ กระดาษ และพลาสติก	49 (36.6)	77 (57.5)	126 (94.0)	8 (6.0)	134 (100)	45 (42.9)	50 (47.6)	95 (90.5)	10 (9.5)	105 (100)
รวม	195 (23.6)	500 (60.5)	695 (84.1)	131 (15.9)	826 (100)	212 (33.4)	263 (41.4)	475 (74.8)	160 (25.5)	635 (100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือ สัดส่วนของจำนวนโครงการจำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ

ที่มา : www.boi.go.th